

3
M. 6642/10
Tuồng hát Cải-lương

HOÀNG-PHI-HỒ QUI CHÂU

MÀN THỨ NHỨT

Cảnh trong cung

ĐẮC-KỶ NÓI: *Hay a! Thù lão-tặc Tỹ-Cang đã trả, oán thất-phu Phi-Hồ còn mang; nghĩ đến giận căm gan, xét qua càng ối mặt. Vì cách mấy bữa trước hôn-quân bày tiệc rượu, tại Mẫu-đơn-đình, thường gió mát trăng thanh, buổi trời êm mây tĩnh, lúc đó thiếp với hôn-quân cùng Hĩ-mụi vì cuộc vui quá chén nên lộ xuất nguyên hình, dè đâu thất-phu Hoàng-phi-Hồ tuần thành, nó bèn bề lan-can mà đánh thiếp! Úy mệt ôi! Hoàng-phi-Hồ võ nghệ thiệt cao cường nó đánh với tôi ba mươi dư hiệp. Ôi thôi! Tôi trở tay không muốn kiếp, may có Hồ-hĩ-mụi tiếp tay, quyết bắt đưa thất-phu này, nguyên phân thấy xẻ thịt mới đã giận cho, nào dè đâu thằng Hoàng-phi-Hồ nó thả con Kiêm-nhẫn thần-oanh vầu thiếp, hứy mệt ôi! Con Kiêm-nhẫn thần-oanh dữ thiệt, nó quàu tôi không còn da mẹ đẻ, làm cho xẻ mặt trầy máu, lúc ấy hôn-quân mắc cơn say, nếu không thời bại lộ rồi. Thiệt giận là giận cha chả này! Á! Còn lúc nọ Thái-sư Văn-Trọng phản giá hồi triều, nó lại bày mười điều gian chửa, lúc ấy thiếp mất vía kinh hồn. Tưởng đâu mạng khó bảo tồn, cũng may: Hồn nọ chưa lìa khỏi xác, là: Vì bởi có Bình-linh-vương khởi giặc, nên Thái-sư cầu tặc nó xuất chinh; vừa thoát khỏi tử hình, lại vương nhăm khổ bịnh.*

NGÂM; Thất-phu mi dễ khi ta,

Làm cho thịt đỏ máu sa mới là.

Làm cho con chẳng thấy cha,

Làm cho mi nát cửa hại nhà mới thôi.

NÓI: *Như thế, ta phải trừ nghĩ thế nào mà rửa hận, đưa thất-phu Phi-Hồ đây? Á! Á! Phải rồi, phải rồi! Hôm nay là ngày ngươn-đán, lễ thường mỗi năm đến ngày mồng một tháng giêng này, vợ hàng các quan vào cung mà dâng lễ tạ. Ôi thôi! Thế nào vợ Hoàng-phi-Hồ lại không vào đây! Vậy thì: Mưu thần ta trước sắp bày, chước quỷ sẵn tay thi thử.*

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

Ta nguyên biện phân chơn giả,
Thữ mi gan sắt dạ đồng.
Muru kia chúc uộ ta sẵn lòng,
Mi khó thể vầy vùng.
Tỷ-Cang trước kia bỏ mình,
Cũng bởi lầm muru ta.
Thù này đây ta mong trả,
Ngã đường nào mi tránh khỏi tay.
Làm cho mi tiêu tàng hư bại,
Cho vợ xa chồng con lại lìa cha.
Làm cho mi nát cửa hại nhà,
Làm cho thịt đồ máu sa mới là.
Con khó bề triều cha,
Vợ suốt đời cam chịu thiết tha.
Khiến nỗi chúa tôi mi chẳng hòa,
Ấy mới là vừa theo ý ta. Kể nọ ta đã sắp bày,
Miệng ngọt bùi muru mặt ai hay.
Một năm may dặng một ngày.
Nhơn diệp tiện rửa hờn bấy nay.

GIẢ-THỊ (và A-Huờn ra) NÓI: *À ! Đây đã đến chánh-cung rồi ! A-huờn con ! (dạ) Có vậy thì : Nán chờ bà con đứng nơi đây, dung lễ chúa mặt bà vào đó nghe.*

A-HUỜN NÓI: *Dạ bẩm bà ! Con đứng đây chờ bà, dặng có sang qua Tây-cung với bà, rồi về cho sớm, kéo lão gia trông đợi nghe bà.*

GIẢ-THỊ NÓI: *Đề mặc ta ! (bung quã đi vô)*

CUNH-PHI NÓI: *Dạ ! Chào Phu-nhân năm mới !*

GIẢ-THỊ NÓI: *Dạ ! Tôi mừng các-mụ đầu năm ! Dạ ! Xin các-mụ hảo tâm, giúp lời tôi hầu chỉ ; rằng thiếp Phu-nhân Giã-thị, hầu xin yết kiến Chánh-cung.*

CUNG-PHI NÓI: *Thưa vưng ! Tôi sẵn dạ bẩm dùm, Phu-nhân đừng khiêm nhượng ! (bước vô) Dạ ! Có người chánh thất Võ-thành-vương, xin diện kiến nương-nương năm mới.*

ĐẮC-KỶ NÓI: *Thỉnh nhập ! Huý may a ! Minh đương chờ đợi, nó tới nạp mình !*

CUNG-PHI (nói với Giã-thị) NÓI: *Dạ ! Lịnh nương-nương thỉnh Phu-nhân vào.*

GIẢ-THỊ NÓI : Thần thiếp là Giả-thị, dâng đầu bái yết hoàng-chương ; chúc Thiên-tử vĩnh xương, vung Nương-nương vạn thọ !

ĐẮC-KỶ NÓI : Chào Thơ-thơ đa ! Vậy xin mời Thơ-thơ hãy kỷ tiền an tọa.

GIẢ-THỊ NÓI : Dạ bẩm linh Nương-nương ! Nương-nương là cha mẹ muôn người, thiếp đâu dám đồng tọa e thất lễ chẳng.

ĐẮC-KỶ NÓI : Ấy ! Cung kính bất như phụng mạng mà, Thơ-thơ cứ việc ngồi đi rồi cho thiếp hỏi thăm.

NGÂM : Tuổi xuân đã được bao nhiêu ?

GIẢ-THỊ NÓI : Dạ bẩm Nương-nương ! Thần thiếp năm nay

NGÂM : Ba mươi sáu tuổi bóng thiếu chinh-chinh

ĐẮC-KỶ NÓI : Té ra thơ-thơ lớn hơn tôi tám tuổi đa ! Mà con cái dặng mấy người ?

GIẢ-THỊ NÓI : Dạ bẩm Nương-nương ! Như thiếp : Hạ sanh nay dặng bốn trai, cảm đội ơn trời, ruồi mất một vì nơi phận số ; nguyên thẳng lớn của tôi tên là Hoàng-thiên-Hóa thuở mới nên năm, đi dạo vườn bị một trận gió lớn bay mất biệt tích từ ấy đến nay, nên chỉ còn ba đứa là Thiên-Lộc, Thiên-Tường và Thiên-Tước đó thôi.

ĐẮC-KỶ NÓI : Ta mừng cho Thơ-thơ hữu hạnh đa ! Ai đi : Kế đội có trai lân tử, truyền gia vốn sẵn phước hồng ; thấp tuổi em đây đã sẵn lòng, nhường vai chị đó đừng ngại dạ nghe !

CA BÌNH-BÁN-VĂN

Nay cùng nhau kết giao.

Ấm lạnh đồng sang sót về sau.

Chẳng hay định liệu lẽ nào.

Tua phân cạn ta rõ âm hao ?

GIẢ-THỊ : Nương-nương thương đến đội ơn.

Thần thiếp đây là người dề-tiện.

Đâu trái đạo, phụng gà chen lộn.

Nương-nương là cao trọng chí-tôn.

Lý đâu sen muốn một bồn.

Gà lại đeo chuỗi hột khó xem.

ĐẮC-KỶ : Thơ-thơ mưa chớ khiêm-cung.

Ta vẫn gái Tô-hầu trước kia.

Dưới : Lấy thấp cao sánh ra cũng đồng.

Trên : Thơ-thơ mưa chóe ngại lòng.

Phần dung-mạo ta còn phải nhượng.

Bề dung-nhan khôn ngoan hạnh chị ai đương.

GIÃ-THỊ: *Nương-nương trên đà tưởng thương.*

Dưới hạ-thần vui dạ xin dung.

ĐẮC-KỶ: *Vầy một đoàn em chị thưởng xuân (rót rượu mời)*

Nầy ly của em chúc mừng.

Tỷ-nương bĩ hoan thâu dụng.

GIÃ-THỊ: *Tạ từ xin lui, Tây-diện tới nơi.*

ĐẮC-KỶ NÓI: *Khoan đã mà ! Một năm dài dằng dằng, mới dặng hiệp một ngày ; lẽ thì yển ằm cho vui với em.*

GIÃ-THỊ NÓI: *Bầm lệnh nương nương ! E khi quá chén đỡ say, mà phải mang câu thất lễ chẳng ? Lại nữa : Bóng trời hầu xế, lòng trề mỗi chờ ; trề thơ khát sữa lâu giờ, thể-nữ u ơ hồng ằm ; xin cho tôi kiếu !*

ĐẮC-KỶ (nắm tay) NÓI: *Khoan đã mà ! Vả lại hôm nay : Khí trời đầm ắm, cây cỏ yêm diêm ; trong thể em biết chị nóng quá Tây-cung đây chờ chi ? Không sao đâu ! Chị cũng nên dạo vườn cùng em trông giấy lát, rồi em sẽ đưa chị qua Tây-cung cũng chẳng muộn mà, huống chi nay là ngày ngươn-đán, nên nhà nhà đều mở cửa rước xuân, vậy thì : Ngự-hoa-viên rảo bước thung dung, hiệp em chị nhưt trường khiến bưng ! (Đắc-Kỷ nắm tay Giã-Thị dắt đi ra vườn huê).*

GIÃ-THỊ NÓI: *Bầm lệnh bà ! Để tôi về kéo con tôi nó khát sữa đó lệnh bà. (bỏ décor vườn huê xuống)*

CA XUÂN-TÌNH

Á bóng ác đã chinh rồi,

Đầu kiếu từ chơn lui.

Xin cho thiệp phản hồi,

Một nỗi trẻ dại khờ

Khát sữa lâu giờ,

Lũ A-hườn nó lẫn lơ,

Hãy lo không người nội trợ,

Trượng-phu mỗi mắt trông chờ.

Công việc hằng hờ,

Dạ thiệp dương rồi tơ.

ĐẮC-KỶ: *Đã phải buổi yêm trời,*

Mặc thích tính vui chơi.

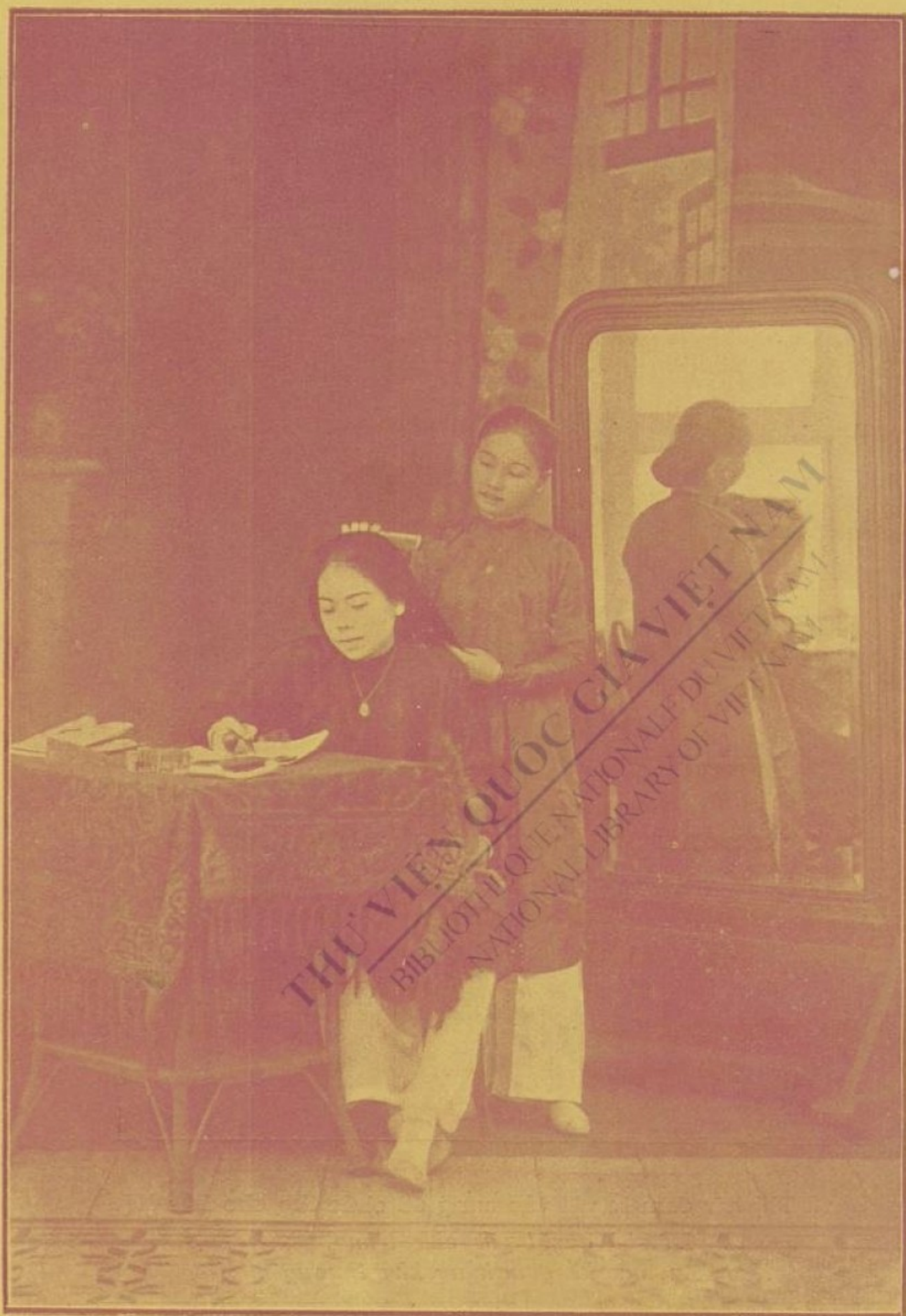

Giả-thị và Thị-nữ đem lễ vật vào cung để chúc thọ cho Đắc-Kỷ.

*“Liều-bò quyết giữ chữ trung,
Nào hay mắc kế gian hùng khá thương”.*

Tuồng hát cải-lương “**Thành Bại Vi Tình**” là một tấn tuồng hay đặt biệt, qui vị hãy mua xem thì biết !

“**DUYÊN NỢ ÉO LE**” là một cuốn tuồng kiệt tác của Ngô-vĩnh-Khang mới xuất bản tại Nhà-In Xưa-Nay. Văn chương gọn ghẽ, lớp lang khéo bố, ca ngâm thâm trầm trúng điệu. Mỗi cuốn giá. 0\$70

..... Đây là một tấm hình trong bốn tường

MÃ HỒNG KHÔNG THUỐC MÀ SAY

của Ngô-vĩnh-Khang — Nhà-In Xưa-Nay mới xuất bản.

Bổ qua uồng kiếp người,
Chị hãy xem: Kìa chim nhành rủ bạn.
Nọ cá lội dưới hồ. Gió phất bên tường
Ngạc mũi đầy mùi hương.
Mai điểm bạc, đào khoe nhụy.
Mừng ngày xuân quý, rục rờ thay.
Rượu thánh thi thần. Ta há chẳng vui say
Thắng cảnh đường này. Chi kém Bồng-lai

GIẢ-THỊ : Khen bấy tay thợ trời. Bút ngọc vẽ vời
Lầu-lầu xuân bất tận,
Sum sê bá-tòng đua tươi.
Liều đua xanh, trúc càng khoe lục.
Thỏa tình ngoạn mục.
Phong-cảnh rất u thanh.
Song mà: Trời đã hầu xể tây hiên.
Dạ thiếp không yên. Lòng ba con nhớ mẹ
Nhìn bắc thăm vọng đông.
Mòn mỗi ngó mong.
Thiếp nhàn-lạc sao xong.

ĐẮC-KỶ : Em nhấm chẳng can chi.
Chị phải hồ nghi. Mà vội vả hồi qui
Lệ thường ngày xuân nhứt.
Nào hàng trí thừ. Nào bức phong-lưu.
Từ Thiên-tử chi thứ-dân.
Vô hữu tùy gia. Đồng nghinh xuân hỉ hạ
Trăm họ muôn nhà. Thông thả vào ra.
Người chất tuổi trời. Cỏ vượn thêm hoa.
Nhơn cơ sao ngại ngần? À! Em đã rõ lòng
Ý chị hồng nóng sang Tây-viện.
Không sao chị đừng lo âu.
Nán giây lâu chẳng muộn.

GIẢ-THỊ : Chừng Thánh-thượng.
Gần phải buổi vào cung.
Thiếp thân chưa từng bá mạng.
Phận yếu hèn mang tội trọng.
Đề đầu vạng vọng. Đức nương-nương.

ĐẮC-KỶ : Khoan đã, hiền tỷ mưa chớ từ nan.
Cuộc vui chưa mãn. Nỡ vội về khan.
Thiếp đã liệu lượng tại lầu Trích-tinh.

Mỹ-tửu thùy-trân. Sắp đã xong
Vây chị em ta đồng. Nhẹ gót dăng lầu
GIÃ-THỊ : Bà cặn lời tờ đầu vi lĩnh.
Lỗi chi nhờ bà chở che. Ôn đức kia vô huệ
ĐẮC-KỶ : Chị đừng nề lệ. Mà quá lễ khiêm cung
Vả nay là ngày xuân-nhật.
Thiên-tử cùng trăm quan tề tựu
Tại đền Long-đức. Vạn-thọ-cung
Vây thời Cung-phi. (dạ) Kíp chầu rượu hồng.
Mời hiền-tỷ thung dung. Mựa chớ ngại ngần.
GIÃ-THỊ : Thần-hạ xin vâng (kéo decor thấy lầu Trích-tĩnh)

ĐẮC-KỶ NÓI : *Đó ! Vây là tốt lắm ! Vả lại hôm nay ngày xuân nhật, thiên-tử còn ngự tại triều trung : vậy chị em ta : Câu chuyện vui uống rượu thung dung, phong cảnh đẹp bưng tình giải trí. (Giã-thị thấy hăm rần hết hồn).*

CA KIM-TIÊN

GIÃ-THỊ : Húy ! Chẳng hay rần gì lạ thay,
Rất gớm ghê xương chắt dầy dầy?
ĐẮC-KỶ : Chốn ấy quả Sái-bồn là đây ! Để trị Cung-phi.
GIÃ-THỊ : Còn thối chi mà, gió thổi phất, rượu nực nồng.
ĐẮC-KỶ : Chốn ấy quả Tửu-trì, Nhựt-lâm
Cửa Thiên-tử ngự xem
Hôm nay chị em hội hiệp
Thích tình rượu ngon. Phong cảnh tốt tươi.
NỘI-GIÁM : Tâu lệnh bà Thiên-giá đến cung.
ĐẮC-KỶ : Ta hiểu rồi, dễ đó mặc ta.
GIÃ-THỊ : Trời ơi ! Tôi lui không đường tôi ăn mặt.
ĐẮC-KỶ : Vây nơi Câu-lam, chị núp trước hiên
Thì rất tiện.

NÓI : *Không sao đâu ! Thiên-tử vào đây rồi sẽ sang cung khác không sao chị phòng sợ ! Vây : Chị hãy ẩn trước mái hiên, để cho em đình tiền tiếp giá. (vua Trụ tới) Dạ ! Ngụ thiếp trễ tiếp nghinh, vọng Thánh-minh thứ tội !*

TRỤ-VUƠNG NÓI : Tội chi hồng chịu lỗi, hà cơ phải nhọc công ? Có vậy thì : Huề thủ đến cung long, đối diện vầy tiệc ngọc hè !

TRỤ-VUƠNG NÓI : *Ủa ! ... Chẳng hay ngự-thê bày tiệc bao giờ đây ? .. Sao mà có dư ra một cái chén ngoại lệ vậy kìa ?*

ĐẮC-KỶ NÓI: *Khải tấu thánh-thượng! Thiếp trộm lĩnh đại chánh-thất của Võ-thành-vương đó.*

TRỤ-VƯƠNG NÓI: *Phải đa! Ngự-thê thay mặt cho trăm thiết đãi vợ hàng bá-quan là phải lễ lắm chứ! Thật là ngự-thê đây: Mần thiếp khiêm cung đủ cách, lệ làng trí độ khôn ngoan; ừa! Sao mà ừ dột dung nhan, lại có dầm chan lụy đồ vậy?*

ĐẮC-KỶ (biện bạo) NÓI: *Bệ-hạ ôi! Nói ra càng tủi hổ, đề dạ rất ngổ ngàn; Bệ-hạ ôi! Như thiếp đây; Đối nguyệt rất hồ hang, trông gương càng thẹn bóng rồi.*

TRỤ-VƯƠNG NÓI: *Việc chi mà lạ vậy? Theo trăm xem khanh là nhan sắc tuyệt trần mà.*

ĐẮC-KỶ NÓI: *Bệ-hạ lầm rồi đa! Tưởng cho thiếp ngbi dung trên thế, cũng có người mỹ mạo trong trần; sánh lịch xinh người ấy mười phần, so yếu nhiều thiếp chưa một mảy.*

TRỤ-VƯƠNG NÓI: *Nào?... Còn ai nhan sắc hơn ngự-thê ở đâu?*

ĐẮC-KỶ NÓI: *Có chứ đề nào không! Vậy chứ bệ-hạ chưa thấy nội-thất của Võ-thành-vương sao? Thiệt người ấy tuyệt đẹp a bệ-hạ à! Mà bệ-hạ muốn được diện kiến chị Giả-thị chẳng?*

TRỤ-VƯƠNG NÓI: *Không! Không nên! Vả lại người ấy là nội-thất Võ-thành-vương, tức là chị dâu của qui-phi, nếu lấy theo chánh giáo lễ nghi, quân diện kiến thần-thê, thữ như hà đạo lý? Thôi bỏ việc đó đi, vậy ngự-thê hãy bồi tửu cho trăm đây!*

ĐẮC-KỶ (ép Trụ-Vương uống rượu) NÓI: *Tâu bệ-hạ! Vả lại: Chị Giả-Thị vợ Võ-thành-vương chị dâu của qui-phi tức là chị dâu của bệ-hạ, còn thiếp với người đã kết nghĩa chị em rồi, thì thuộc về hoàng-thân quốc-thích, thiếp nhắm lại! Dầu chị Giả-Thị vào đây làm lễ bệ-hạ cũng vô can phạm đó bệ-hạ à!*

TRỤ-VƯƠNG (hội ý gặt đầu) NÓI: *Phải! Lời kia hữu lý, thôi hãy bỏ qua; vả lại: Như Giả-Thị là: Bất quá vợ tướng-gia, dâu có lễ; Yết kiến đại Bá-lộc?*

ĐẮC-KỶ NÓI: *Cáo lỗi bệ-hạ! Vì thiếp trộm lĩnh bệ-hạ, có mời Giả-thị đến đây, rồi bệ-hạ ngự đến, nên Giả-thị còn đứng nép mé lan-can, vậy xin bệ-hạ cho phép người vào yết kiến?*

TRỤ-VƯƠNG NÓI: *Vậy thì cũng được cho!*

GIÃ-THỊ (qui) NÓI: *Dạ! Tâu thiếp là Giã-thị, dâng dầu yết kiến thiên-nhan; chúc thánh-thượng vạn an, cầu nương-nương thiên thọ.*

TRỤ-VƯƠNG (nhắm nhía rồi) NÓI: *Húy! Cha chả!*
Ngư trầm lạc nhận chi dung, bể nguyệt tu hoa chi mao;
những ngổ quả-nhan đây dặng ngọc, không dè Phi-Hổ cũng
có châu; (rót rượu) *Thôi thôi! Ly rượu này mừng lễ chị*
dâu, hãy đồng ẩm đồng hoan cùng Tô-hậu!

GIÃ-THỊ NÓI: *Tâu bệ-hạ, cùng nương-nương:*

CA VỌNG-CỒ HOÀI-LANG

Vập dầu mong ơn chúa
Hãy nhớ câu: Nam, nữ thọ bất thân
Tình phu-thê, niệm phụ-lữ, nghĩa quân-thần
Trong Tam-cang ấy, thánh-quân chớ sai lầm
Thiếp thà cam, ngọc nát châu trầm
Cũng nguyện với lòng, chung bất di tâm
Xin xét giùm, nhà Hoàng-gia lao khổ
Đã mấy đời, báo bổ cho nhà Thương
Trải thân, lược xông mưa tên gió đạn
Lòng bao nài, đồ địa nảo cang
Gìn chữ trung-thần, mà chống an San-hà
Nhiều công trận, với nước nhà
Lễ thường, con phải vừa ý cha
Nhưng mà: Quân như hà, kiến diện thần-thê
Xin cho thiếp đây trở về

TRỤ-VƯƠNG: *Hãy vui lòng, cùng Ngự-thê với Quã-nhan*
Cúc-tữn này, ly rượu này, trăm ban tử cho Khanh

ĐẮC-KỶ: - *Chị ôi! Lỡ chơn chị hãy ép mình*
Cho đẹp dạ, thuận tình Thiên-nhan
(Trụ-vương đưa ly rượu cho Giã-thị)

CA TÂY-THI

GIÃ-THỊ (hất ly rượu): *Ừ! Hay! Hôn-quân này, ngu say*
Thần-thiếp đến đây
Là lễ thường năm, châu lay
Yết kiến, Hoàng-cung,
Sao mi chẳng nhớ câu
Quân bất kiến thần thê. Vô đạo lý, thế ni

ĐẮC-KỶ : Chị bớt-bớt, sân-si
Em nhắm chẳng hại gì
Dầu cho Võ-thành-vương,
Lẽ dăm đầu, nghịch mạng
Vậy thôi thì Hoàng-di
Hãy uống cạn chén này
Lời ngay dĩ tại, Thánh-thượng
Chúa hãy răn khuyên mời
Vậy thôi thôi, chị hãy uống đi

GIẢ-THỊ : Muôn tâu qua lệnh trên
Khá giữ đạo làm vua
Chữ nhân-luân vi trọng
Thiên-tử, phải sửa lòng
Đừng-đừng, mơ việc quấy

TRỤ-VƯƠNG : Hoàng-di mưa chớ
Ái ngại làm chi

GIẢ-THỊ : Trời ôi ! Chắc là tôi chết
Chết vì chúa, hôn-mê
Phi-Hồ hỡi ! Lang-quân
Kể từ đây, vĩnh biệt
Hôn-quân này, có biết
Ai chống dựng giang-san
Sao nỡ lại quên ơn
Vô đạo, hôn-quân nà
Mi nghe Đắc-Kỷ làm chi
Mà nhục vợ công-thần
Hỡi Đắc-Kỷ ôi ! Thề tru di yêu-phụ
(Giả-thị lướt lại gần Đắc-Kỷ)

TRỤ-VƯƠNG : Nào tả, hữu ở đâu ?

Mau trời quách, cho rồi

GIẢ-THỊ : Ôi ! ... Ta há tiếc, một nắm xương tàn
Phi-Hồ hỡi chàng ! Chàng có biết cho chăng ?
Chàng ôi ! Thiếp đã đành, chàng ôi !
Thiếp trọn tiết, với chàng
Thắm thay, bấy con dại,
Thảo ngay này xin chứng,
Chứng chiếu có, Thiên-hoàng
Bớ Hôn-quân này ! Xem gương tiết-phụ đây

(Giả-thị nhào xuống Trích-tĩnh-lâu tự tử. Trụ-vương
vừa hối-hận thì đã lỡ rồi. Hoàng-quí-phi hay tin lật-đật ra)

CA KHỐC-HOÀNG-THIÊN

HOÀNG-QUÍ-PHI: Bớ con Đắc-Kỷ !

Sao mi chẳng nghĩ ?
Nỡ hại chị ta
Hôn-quân nghe lời
Nghĩ ra công-phu họ Hoàng
Bầy đời phò vua
Trải thân lược xông tên đạn
Bồi bổ giang-san
Náo can hao gầy
Cột rường nơi tay
Hôm nay cơ nào
Giết đánh chị tao ?

CA KHỐC-HOÀNG-THIÊN

ĐẮC-KỶ : Xin nàng suy xét, đầu đuôi sẽ biết
Chẳng phải tại tôi,

QUÍ-PHI: Bớ con tiện-tý
Bồi mi chuốt trao êm lời
Giục lòng Hôn-quân
Bỏ câu nghĩa nhơn cang-thường
Tàn nhẫn vô biên
Ngửa nghiêng nước nhà
Cũng vì lời vô ra. Nết yêu thói tà
Hại lẫn quốc-gia (đánh)

CA KHỐC-HOÀNG-THIÊN

TRỤ-VƯƠNG: Quý-Phi ôi ! Bớt nóng
Đề mà nghe lỏng
Lời trăm bảy phân

QUÍ-PHI: Ôi ! Hôn-quân tin lầm,
Quĩ ma kẻ mưu âm thầm
Hại lẫn Hoàng-gia
Cải quân ăn tham nước nhà
Còn đề làm chi ? (đánh trúng mặt Trụ-Vương)

TRỤ-VƯƠNG: Ủa ! Hay con tiện-tý
Đánh vào mặt ta
Cho mi thất theo cho rồi
Đặng hầu chị mi

(Trụ-Vương xách nổi Hoàng-qui-phi liệng xuống đài chết)

HẠ MÀN

MÀN THỨ NHÌ

Cảnh Vương-phủ

HOÀNG-PHI-HỒ (chư tướng và các con uống rượu) NÓI ; *Này các em ôi ! Ta nghĩ lại : Từ Hoàng-thúc ly trần thoát tục, bốn phương đều khởi động binh đao ; bởi thế nên : Văn Thái-sư, người thì không lìa giáp, ngựa chẳng rời yên. Đông chinh Tây trục, Nam thảo, Bắc trừ. Dem cả cái mạng hi sinh mà chống chọi cùng quân khấu-dịch. Ôi ! Biết bao phen lao tâm khổ tứ, chú tất cái khối óc tinh thành mà chan rưới với giang-san, nhưng một nỗi thâm thay Thiên-tử lại hay nghe : Nghe lời hồ mị lữ gian-mạnh, thế nên : Người quốc-sĩ kễ trung thành chiếu thiết ; còn như ta đây : Ngbảnh mặt e tồi tàng cơ nghiệp, chũ tâm sợ nỗi việc chẳng thành ; ngơ tai bưng mắt đả đánh, thần-tử khó gìn cho trọn đạo, đó các em !*

CHÂU-KỶ NÓI : *Ôi ! Anh khéo lo thì thôi đã ! Rượu ngon sẵn ta đây cứ uống, cang chi mà lo việc vợ quàng ; trung mà làm gì ? Nghĩa mà làm gì ? Kìa ! Trung-quân ái-quốc như Á-tướng Tỹ-Cang, ưu quân trí-quân như đại-phu Mai-Bà. Đó có phải là chũ trung nó không có bổ ích chi không ? Mai-Bà thọ hình Bào-lạc, bởi vì câu khổ gián ; Tỹ-Cang mổ bụng cắt tâm, bởi tại trực ngôn. (cười lạt)*

HOÀNG-MINH NÓI : *Phải ! Lời Châu-Kỷ nói phải ! Chúng ta muốn dặng sanh tồn, thì phải may mắn khớp miệng, mới xong cho ! Dạ bẩm đại-ca :*

CA CỔ-BẢN

Ngày xuân với nhau uống rượu.
Đừng có lo xa chuyện vợ quàng
Cho nhọc lòng tam-quân.

PHI-HỒ : *Mi sao kím chuyện chẳng kiên dè.
Trên đầu có ai
Cái phần làm trai phải cho hết dạ
Đền đáp quốc-ân, trên có trời
Soi lòng chúng ta
Dầu cho Chúa-thượng đấm-nguyệt say-hoa
Nghĩa-sĩ lấp vùi ấy phận làm tôi.*

THIÊN-LỘC: Lời cha phân qua đả cạm
Hiệp lòng trẻ dại.
Tuy bây giờ con chưa được
Dự triều-đình, sau con nguyện.
Hết dạ với trung-thần
Thấy phơi mặt trận, da ngựa bọc xương
Thừa chí phụ-thân, quyết làm nên

THIÊN-TUỜNG: Em cũng như anh, mới là danh
Rèn tập nghề thương nên gương tuấn-kiệt
Rỏ chí nam-nhi, danh không hư truyền
Mới hùng-anh

CHÂU-KỸ: Giòng giỏi tướng-môn
Xuất sanh tuấn-kiệt
Chí khí hùng-anh đáng nêu đề đời
Này đây ngon ngọt, rượu nức nồng
Cháu uống mà chơi

PHI-HỔ: Thường dạn lòng ta
Đêm ngày bầy lo liệu
Cái mảnh tâm thành
Than ôi! Thiên-tử chẳng sửa mình
Thăm nhiều sanh linh
Kia giặc Biên-cương khởi bốn phương
Nghĩ đến càng đau

HOÀNG-MINH: Cũng vì vô-đạo
Chẳng chút nghĩa tình
Bọn ta lo liệu có ích chi
Trung chẳng ra chi
Kia trước mắt ta
Cái gương sờ-sờ, Lạc-bào Mai-Bá
Khô gián thọ linh

CHÂU-KỸ: Bối nghe yểu-phụ bại tôi hiền
Cơ-dở ngựa nghiêng
Phé gian-nịnh tước vị thăng
Vi chúa hôn-mê
Trung-thần nghĩa-sĩ, nhằm chẳng ích gì
(Con A-huờn hơ-hải chạy vào báo)

CHÂU-KỸ NÓI: *Cha chă!* A-huờn vô lễ, chẳng nề kiên ai?
(Rút gươm muốn chém, Hoàng-Minh can)

Đang lúc say, Đắc-Kỹ xúi vua Trụ trêu ghẹo Giã-thị.

“ Làm chi những thói trêu người,
Ngàn thu để liếng con người loạn luân ”.

Tuồng hát cải-lương “ Thành Bại Vì Tình ” chẳng những là hay mà
thời, lại sự tích rất bí-mật phi thường. ~~~~~

Tuồng “ MỘT MỖI TỬ THÙ ” là một tấn tuồng kiệt tác của Ngô-vĩnh-
Khang, nếu chẳng coi bỏ qua rất ưỡng. Hình đào kép trữ danh chụp
giùm rất đẹp và màu mè dường như khi diễn trên sân khấu.

Một tấm hình trong tường hát cải lương mới
 “ LỖ TAY TRÓT ĐÃ NHÚNG CHÂM ”

HOÀNG-MINH NÓI: *Á khoan ! Châu-Kỷ chờ xuống tay, để đại-ca hồi lại đã.*

PHI-HỒ (bước tới) NÓI: *Này A-huôn con ! Con chờ nên rung rẩy, khá lập tỉnh nói ngay ; chạy đi đâu hơ-hải như vậy, sao : không theo bà mi mà yết chúa ?*

A-HUÔN NÓI: *Buông tôi ra ! ... Buông tôi ra đừng tôi đi kiếm ông tôi là ! ... là Võ-thành-vương.*

PHI-HỒ NÓI: *Con ! Võ-thành-Vương là ông đây !*

A-HUÔN NÓI: *Ông tôi là Võ-thành-vương Hoàng-phi-Hồ mà*

PHI-HỒ NÓI: *Ờ ! Võ-thành-vương là ông đây ! Hoàng-phi-Hồ cũng là ông đây ! Tỉnh con ! Tỉnh nói cho ông nghe ?*

A-HUÔN NÓI: *Té ra ông là Võ-thành-vương đây sao ? Ông ới ! Đều đâu mà họa gởi, việc nọ quả tai bay.*

PHI-HỒ NÓI: *Đều chi rằng họa gởi, việc gì gọi tai bay ?*

A-HUÔN NÓI: *Ông ! Bà tôi đã nhào xuống Lộc-dài, liều tự-tử vì câu chánh tiếc ; Hoàng-qui-Phi cả lời mắng nhiếc, bị hôn-quân Đắc-Kỷ giết rồi.*

PHI-HỒ NÓI: *Húy trời đất ới ! Đều đâu dưng động đất long trời, xảy đến tợ sấm rền sét đánh rồi ! Hay cho hiền-mụi ! Hay cho tiếc-phụ dữ a !*

(Té xiêu, các em đỡ dậy ngồi, mấy con ôm cha khóc)

CA XUÂN-NỮ

THIÊN-LỘC: *Đau đớn lòng mầu-tử, ly tình xiết bao*

Mẹ ới ! Duyên cơ thế nào

Mà đến nơi lầu cao mẹ bầy mình

Hôn-quân thật quả vô tình

Nghe lời con Đắc-Kỷ hại danh hoàng-cô

THIÊN-TƯỜNG: *Thăm giận Thương-Trụ nó ngu say*

Oán con Đắc-Kỷ ta thề lòng hôm nay

Cha ới ! Cha liệu sao đây

Chú ới ! Chú tính mưu nào cho hay

Mẹ tôi hôn về chín-suối

Danh khắp cùng hoàng-hải thơm lây

THIÊN-LỘC: *Tình nguyện quyết mổ mặt hôn-quân*

Phân thầy Đắc-Kỷ dạ này mới ưng

Đón đau dạ trẻ muôn phần

Cha ới ! Bao nữ ngồi nhìn cho an

CHÂU-KỶ NÓI: *Bầm đại-ca ! (sao) Công chuyện như vậy, tình báo thù cho tàu-tầu, hay là tình ngồi đây mà khóc hử ?*

HOÀNG-MINH NÓI: *Bầm đại-ca ! Theo ý em liệu tưởng chắc rồi: Bởi Trụ-Vương lỗi đạo, làm nhụt vợ công-thần; trong buổi tàu-tầu vào châu, hôn-quân nớ sanh lòng dớn cọt: đạo lý gì vậy ? Còn em đây biết cái tánh của tàu-tầu: Trọng danh tiếc dượng non cao, xem sự thát nhẹ như mảy lông, nên mới liệu mình nhào xuống Trích-tinh-lâu mà tử tiết, còn Hoàng-quí-phi: Vì nóng lòng chị dâu, sao cho khỏi đôi lời thóa mạ ! Bởi hôn-quân độc dạ, chẳng tưởng nghĩa cang-thường; xô Hoàng-quí-phi xuống lâu mà chết luôn là vì có ấy ! Ồi thôi ! Tích tang kia đã quã, anh còn ngấm ngấm chi ? Em tình nguyện phe a ni, quyết rửa hờn cho tàu-tầu ?*

CA NGŨ-ĐIỀM

Cũng vì vô-đạo hôn-quân
Nó chẳng kể tam-cang ngũ-thường
Ta thề lòng giết đặng Trụ-Vương
Dưới chín-suối tàu-nương an lòng

CA BÀI-TẠ

HOÀNG-MINH: *Phải lời Châu-Kỷ chẳng lầm
Đại-ca còn ngấm ngấm chi
Đi cho rảnh ở đây làm gì
Quân bất-chánh thần đầu ngoại-quốc
Công cán phạt Bắc chinh Đông
Hôn-quân chẳng biết nghĩ công
Thề phản Trụ qua Châu cho rồi*

CA BÀI-TẠ

CHÂU-KỶ : *Như vậy còn mặt mũi nào
Gọi rằng nghĩa-liệt nữa sao
Há không thẹn, không đau chực nào
Cho ca-trưởng một lòng trung tín
Chẳng tưởng tàu-tầu thát oan
Anh em ta quyết hôm nay
Sát Đắc-Kỷ Trụ-Vương rửa hờn*

H.-MINH C.-KỶ NÓI: *Tam-quân ! Truyền chinh tề tấn phát ! (dạ)*

(Hoàng-Minh và Châu-Kỷ vừa chạy đi Phi-Hồ chạy theo cản lại)

PHI-HỒ NÓI: *Khoan ! Khoan đã bớ các em !*

CA TỬ-ĐẠI-OÁN

Ta ngay vua tiếc chối sơn-hà
Có lý dân vì sắc cửa dờn bà
Mà lỗi lầm đạo thần-tử sao.
Để cho muôn mắt trông vào
Cái danh phản-thần cho đời truyền rao

THIÊN-LỘC: Cha nở diễm nhiên hay sao.

Hỡi cha ôi ! Định liệu lẽ nào

Thật là khổ biết bao

Thăm nỗi con bơ-vơ khóc mẹ

PHI-HỒ: Trời ôi ! Chiêu-chích lạc bầy

THIÊN-TUỜNG: Cha ôi ! Cha thường mạng mẹ tôi đây

Duyên cớ nào giết mẹ tôi đi ?

PHI-HỒ NÓI: *Con ôi ! Mẹ con còn đau mà đòi hỏi ! Này các em ôi ! Khuyên các em chăm rảnh, hãy vào trong : Ta phân lại cho tướng ; như muốn đi ; Trước hết phải sắp đặc binh lương, kéo mã : Nạp mạng luông-dâm hồ-huyệt.*

(Các tướng đồng trở vào mỗi người ngồi mỗi chỗ)

PHI-HỒ (suy nghĩ rồi vỗ bần) NÓI: *Cha chã ! Hay cho lũ giặc này, mộng hại cả nhà ta ! Ai đi tờ phản thấy con lại ngịch cha, chúng bây nở khiến nhà họ Hoàng ta lỗi đạo nữa à ? Chúng bây phải biết rằng : Nhà họ Hoàng ta bấy đời phò chúa, hai trăm năm có dư ; Chúng bây mượn cớ vì nghĩa báo thù, chớ hăng thật kỳ trung bấy tạo phản mà !*

CA KIM-TIỀN

Cái lũ thất-phu to lòng cả gan

Khiến nhục nhơ môn-tộc họ Hoàng

Đả mấy kỹ, một lòng ngay vua.

Nay bao đành thả trôi

Đầu đội mào vàng,

Lưng mang đai bạc, chức trọng võ-thần,

Chẳng báo bổ, đổi lòng quên ân

Hồ cùng muông săn.

HOÀNG-MINH: Dạ ! Lời xin trưởng-ca xét lại

Hề chúa đành phụ tôi,

Thì tôi phải phản vua,

CHÂU-KỶ : Lời Hoàng-Minh thật quã chẳng sai
Đồng cùng nhau trả oán hôm nay
Quyết một ra tay, thù mãng địa,

PHI-HỒ : Cái lũ vô-lương, đồ lấy ngọn gươm
Ta chẳng vị (xốc tới chém)

CA TỬ-ĐẠI-OÁN (lớp xang dài)

THIÊN-LỘC : Cúi xin cha hãy nới tay... cho trẻ bày nguy,
Bá-lộc-đài mẹ tôi tử-tiết
Nên sốt lòng, chú tôi nghĩa-hiệp
Muốn phục thù, tru loài yêu-nghiệt.
Cha nỡ nào mà giận vội
Lại giết chú tôi cho đành
Hoàng-cô xương thiệt tan tành
Bởi nơi hôn-chúa vô tình
Cha ngồi nhìn mẹ trẻ thác oan
Chú ôi ! Khá kiếp tính toan
Xuất mã binh phũ vẫy tứ hướng
Thăng đến Trích-tình-lần
Tru con Đắc-Kỷ sát Trụ-Vương
Cho mát lòng thân-mẫu hoàng-nương

HOÀNG-MINH NÓI : *À ! Té ra cháu cậy chú rửa hờn cho mẹ cháu há ? À ! Để chú tính cho ! Này Châu-đệ ! Việc của đại-ca để cho đại-ca lo, ai cầu ai mượn mình báo thù ? Đó ! Tại mình thầy lay lại hỏi, làm sao mà không bị đại-ca chém ? Thôi ! Ba ngày xuân cứ việc uống rượu chơi ! Uống ! Uống say rồi nghỉ.*

CA XUÂN-PHONG

HOÀNG-MINH : Đại-ca đà, mắng đôi ta
Nghĩ kỷ ra, thế thì cũng đáng
Cái việc của ai để ai lo lường

CHÂU-KỶ : Minh vô sự uống rượu hùng chí
Ai có biết cho ta nhiệt tâm
Uống rượu mà chơi
Hãy vui vầy, anh với tôi

HOÀNG-MINH : Hãy ngảnh mặt
Cái biến của ai, để cho ai
Lo toan lấy mà.

PHI-HỒ NÓI: Hay cho lũ thất phu này! Nhà ta có việc, lẽ thì chúng bây chia buồn cùng ta mới phải, có lý đâu chúng bây mượn cuộc rượu say sưa, phớt phỉnh mà cười cợt ai vậy hử?

CHÂU-KỶ NÓI: Ủa lạ dữ chưa? Bấm đại-ca! Anh nói sao không nghĩ? Ba ngày tết nhưt ăn chơi, anh bảo em phải chia buồn cùng anh. Buồn nỗi gì? Buồn thì lấy rượu làm vui, hễ vui thì phải say, hễ say thì nói lớn, mà nói lớn thì anh rầy, nếu anh rầy thời em phải nín, mà nín thì quá ức lòng, bằng nóng lòng sợ e anh chém, nên khó quá đó đại-ca! Vợ anh chết thì con anh khóc, em anh chết thì anh buồn hay không tự ý anh, chớ anh buộc chúng tôi chia buồn với anh sao phải đó đại-ca, phải ông cha vì tôi chết hay sao mà buồn?

HOÀNG-MINH NÓI: Hay! Hay! Lời Châu-Kỷ nói rất êm tai, vậy mình cũng nên tỏ thể ít câu chơi! Bấm đại-ca! Đại-ca biết chúng tôi cười đây là cười ai chẳng? Ấy là cười đại-ca đó! Chẳng phải một mình tôi cười mà thôi, lại thiên-hạ cũng cười xòa nữa chớ. Vả lại đại-ca làm đến trước vương, đầu đội mào vàng, lưng mang đai bạc. Theo người ta biết thì cho đại-ca rằng: Nhờ cái trí dũng song toàn đánh Nam dẹp Bắc, lập nên công cán mới được chức Võ-thành-vương này, còn người không biết thì: Thì họ gọi đại-ca rằng: Bấy lâu nay đại-ca nhờ cái dung nhan của tàu-tầu, làm món đồ kiêu cho Trữ-Vương đây chớ gì?

PHI-HỒ NÓI: Cha chả! Tức chết đi trời ôi! Trữ-Vương hỏi Trữ-Vương, Đắc-Kỷ ôi Đắc-Kỷ! Này các em ôi! Bây giờ chúng ta tính đi đâu vậy?

CHÂU-KỶ NÓI: Việc ấy có khó chi! Kìa kìa! Cơ-Phát làm chúa Tây-kỳ, danh nhưn đức truyền khắp bốn phương, dân đi nhưong đường, nhà không đóng cửa. Rất đổi chim phụng, không phải cây ngô-dồng còn chẳng hề đổ thay, huống chi người hiền-nhơn quân-tử, há chẳng biết tìm chúa thánh mà thờ sao? Dạ! Đồng đầu Châu anh chớ ngần ngại, dụ phần Trữ em đã liệu sẵn rồi!

HOÀNG-MINH NÓI: Phải! Trước hết Ngô-Khiêm cùng ba cháu, tom góp đồ tuế-nhuyên và gia-quyển dẫn ra cửa Tây-môn mà đợi, còn đại-ca phải hiệp với hai tôi, tước vào

ngo-môn : Làm cho trụ-vương một thuở kinh oai, lo chi chẳng thoát qua năm ải.

THIÊN-LỘC NÓI: *Thưa cha* ! Mấy chú đồng tâm hiệp chí, cha đừng lằm ngổ chối từ; chúa phụ tôi quốc giận đã hư, tôi thờ chúa phải tìm chơn mạng.

CA KIM-TIÊN-BẢN

Lời con phân qua đã cạn
Cha đừng nghi nan ngại ngần chi.

PHI-HỔ : Ngày nay bởi chưng chúa-thượng,
Bức lòng vợ tôi, đã quyết phen ni

NGÔ-KHIÊM: Đã quyết phen ni, đi đầu Văn-vương
Còn nghĩa nhơn gì ở lại đây (đi vô)

HOÀNG-MINH: Này quân ! Kiếp lo thương ngựa
Đặng cùng nhau đi, dấn dãi làm chi

CHÂU-KỶ: Chúa dãi phụ tôi, loạn nhơn-luân
Hại nổi cương-thường thả giòng sông,

PHI-HỔ: Than ôi ! Giúp vua bấy đời
Hoàng-gia nhứt tâm, trung cang vĩnh hậu
Nào có dè dẫu loạn xảy ra
Khiến nổi hôn-quân bạo tàn như thế này

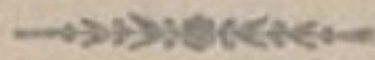
ĐỒNG CA: Ngày nay phải mang tên giặc.
Thành-Thang tiên-vương người có thấu cho
chẳng?

HẠ MÀN

Tại hiệu PHẠM-VĂN-THÀNH ở đường Tháp-mười số 49
và 51 có bán đủ cả các thứ SÁCH CHỮ QUỐC-NGŨ lại
cũng có bán đủ cả các món CẦN DÙNG CHO HỌC TRÒ
DÙNG.

MÀN THỨ BA

Cảnh ngộ môn

CHÂU-KỶ NÓI : Hỡi bỏ dứa hôn-quân tàn bạo, khá ra đây chịu lỗi cho mau ; nếu trể chầy ta đánh vào cung, chừng ấy dầu ăn-năn dả muợn rồi ! Ra chịu lỗi cho mau bỏ hôn quân !

(Trụ-Vương đứng trên lầu dòm xuống thấy Phi-Hồ thì nổi giận)

TRỤ-VƯƠNG NÓI : Ủa ! Hay a ! Bớ Võ-thành-Vương này ! Cớ nào đem binh mà vây phủ khắp hoàng-thành : Há chẳng sợ hư danh, lại đành làm bất nghĩa vậy ?

PHI-HỒ NÓI : Dạ ! Khó làm trọn lễ, giáp trụ nơi mình ; dạ ! Xin hoàng-thượng niệm tình.....

HOÀNG-MINH (căng lại) NÓI : Á khoan ! Đại ca đừng cung kính mà ! Bối Trụ-Vương thất chánh, làm những chuyện phi thường ; xa lánh người trung lương, áp yêu phần gian ác ; tham dâm dấm sắc, chúa hiếp vợ tôi ; đạo lý gì phải làm lễ kia ? Như bọn ta đây : Yêu nước thương dân, đã đành tôi đánh chúa ! Bớ Trụ-Vương này : Có tài mau đem ra cửa, chớ nên ăn núp trong cung ! Ra cho mau bỏ Trụ-Vương !

TRỤ-VƯƠNG NÓI : Cha chă ! Hay cho Phi-Hồ dữ a ! Phi-Hồ đã tạo phản hành hung, (kêu) Ngự-lâm-quân ! (dạ) Ngự-lâm-quân kíp sanh cầm phẫn bối !

(Lớp này ngự-lâm-quân đánh với Hoàng-Minh Châu-Kỷ không lại, chạy tản hết. Trụ-Vương ra tiếp cũng không lại, yểm đao chạy vào đền, Hoàng-Minh rượt theo Phi-Hồ cản lại)

PHI-HỒ (đỡ thương) NÓI : Đình thủ bớ các em !

CA NGỰ-GIÁ

Dầu cho chúa đem lòng phụ tôi
Thần-tử phải nhớ câu
Quân-ân dạ nào quên
Trời biết đất hay
Cho lòng ta ngay thảo
Nào phải lấy nể thù nhà
Hôm nay phải đành làm dứa tôi gian nhà thương

Cái danh trung-thần thả trôi từ đây

HOÀNG-MINH: Diêm trời kia là chúa Tây-châu lòng nhờn
Thương-Thang bạo tâng ngựa nghiêng từ đây
Mười phần anh-hùng, bốn phương về Châu

CHÂU-KỶ: Anh còn yếu mến tước cao nhà Thương
Quên niềm ân-ái tấu-nương tào-khương
Chúa bức vợ tôi đổi xây luân-thường
Đành quên tôi trung-thần
Công cao giúp nước

ĐỒNG-CA: Ta thề còn sống đây thù nọ không khuây.

PHI-HỔ NÓI: Vua thất nhờn muôn lỗi, ta rộng lượng một
lần; vậy chúng ta hãy đi cho mau nghe! Vầy đệ-huynh qua
ăi Mạnh-tân, đi cho chóng chớ nên diên dân mà khó! Đi!
Đi cho mau!

HẠ MÀN

MÀN THỨ TƯ

Cảnh đèn-vua

TỪ-VINH NÓI: Dạ! Muôn tâu bệ-hạ! Vô sự hạ-thần cư
phủ nội, hữu hà đại sự chiến môn tiền? Dạ! Tội cứu giá
trì diên.....

DƯ-KHÁNH, KIẾT-LẬP NÓI: Dạ! Cam lỗi quan-phòng
bất cần, mong ơn bệ-hạ châm chước chúng tôi nhờ!

TRỤ-VƯƠNG NÓI: Trầm miêng lễ cho các khanh! Này
các khanh ôi! số là:

CA LONG-HỔ-HỘI

Vì phản-thần, Võ-thành-vương
Gieo tiếng-nhờ, phao cho trầm,
Bồi Hoàng-quí-phi, sanh lòng đổ-ky
Kể quĩ thần mưu,
Lễ dẫu năm, yết kiến hoàng-cung,
Giã-thị cơn, rượu say quá lời
Kêu đòi lá loi
Tô-hậu thương, chớ che hết lời

**Hoàng-phi-Hồ đang vầy tiệc với em và con, kẻ Thề-nữ về báo
việc Giã-thị và Quý-phi chết tại Trích-tinh-lầu.**

*“ Chén xuân dở tỉnh dở say,
Nghe tin thói bông chơn lay rụng rời ”.*

Người viết cuốn “ Thành Bại Vi Tình ” này là M. Đặng-công-Danh, hiện thời đang
làm thầy tuồng cho gánh “ Phước-Cường ”. ~~~~~

Đây là một tấm hình trong bốn tấm “DUYÊN NỢ ÉO LÉ”
của Ngô-vinh-Khang — Nhà-In Xưa-Nay mới xuất bản.

TỪ-VINH : Rồi có nào, lầu Trích-tinh,
Nàng quyền sinh, liễu mình tử tiếc,

TRỤ-VUƠNG : Bối rũi sầy chơn, ta hồ Giã-thị
Ngọc nát vàng rơi

KIỆT-LẬP NÓI : *Rồi qui-phi sao mà chết ?*

TRỤ-VUƠNG : Nóng chị dâu, sốt dạ hoàng-phi.
Dám ngan tàng xút ngôn vô nghi
Quên niềm chưa tôi,
Đánh vào mặt ta
Rồi toan hủy mình

(Các quan thở ra rồi làm thình, kể có quân vào báo)

QUÂN BÁO : *Dạ ! Giặc Đông-hải dẹp yên, văn Thái-sur
phản giả !*

TRỤ-VUƠNG NÓI : *Thỉnh nhập !*

VĂN-TRỌNG NÓI : *Dạ ! Thần Văn-Trọng hồi loan, chúc
thiên-nhan vạn vạn tuế !*

TRỤ-VUƠNG NÓI : *Huý a ! Vạng hạnh Thái-sur vô huệ,
nhứt triều cung trầm kỳ hoang ; Đông-hải đã dẹp yên, có khi :
Nam-bình-liuh quẻ sạch rồi há !*

VĂN-TRỌNG NÓI : *Tâu bề-hạ ! Lão lãnh phần trọng
trách, từ thuở nọ thiếu niên ; luật công bình trị chúng chẳng
riêng, đường chánh sách cang vua khó vị ! Dạ ! Xin thánh-
hoàng suy nghĩ, mười đều gián thể nào ? Ủa ! Còn Hoàng-
phi-hồ đi đâu, giữa sân chầu vắng dạng kia ?*

TRỤ-VUƠNG NÓI : *Văn-thái-sur ôi ! Hoàng-phi-hồ sanh
tâm tạo phản, trước ngọ môn cố ý thí quân ; xin hỏi lại
quần-thần, xét suy dùm cho trầm nào !*

CA BÀI-HẠ

VĂN-TRỌNG : Thoăn qua như sấm sét rền bên tai
Giữa này văn-võ dữ đây
Cứ lẽ ngay đuôi đầu bày khai
Tại nơi ai
Phi-hồ đánh bội quân
Bảy đời phò chúa tận trung,
Mấy trăm dư trận lập nhiều đại công

Lẽ nào học thói tiểu-nhân
Phản-thần cam dễ tiếng nhor
Hoặc là xây việc đa đoan
Lắm ra vô, của phồn tৌ gian
Xin Thánh-hoàng xuống lệnh

TRỤ-VƯƠNG: Lời ngay trăm đầu dấu lời
Ngày xuân tiết ngươn-dân nầy
Thường lễ chúc đầu năm
Trăm ngự đền Trích-tinh
Ấ, Giả-Thị vào cấm cung
Lễ vật kia Tô-hậu thâu dùng
Vui vầy, yến ẩm tiệc xuân
Dở cuộc say
Cãi lời nên khẩn khái
Ý chồng lộc cả công dày
Xúc phạm lắm đền
Nhiều thóa mạ, Chánh-cung
Khi tỉnh cơn rượu nồng
Thẹn chẳng khỏi tội mình
Đành tự tử quyền sinh
Gieo mình xuống Trích-tinh
Hoàng-qui-phi nóng ruột
Không cần hỏi cho phân minh
Vào đền nhục Quả-nhân
Còn đánh đập Chánh-cung
Trăm nay tức dạ giận cùng
Bắt lấy nàng hỏi lại
Rũi sây tay
Có lý nào trăm sát thê
Hoàng-phi-Hồ đem lòng chẳng ngay
Quyết đem binh mã vây ngoài ngo-môn

VĂN-TRỌNG: Phải rồi!... Phi-Hồ đầu Châu
Thương-trào hậu hoạn về sau
Cơ cầu cũng tại lượng trên
Chúa phụ tôi, tôi nào phản vua
Vả lại lầu Trích-tinh

Nơi Thiên-tử ngự riêng
Giả-phu-nhân không hiểu nên lầm
Có người gạt gẫm chi đây
Hại thay cái câu quân-thần,
Nữ-nam vốn không đặng gần
Lời xưa thánh-nhân có ghi rằng
Thần thê, hà diện kiến
Hoàng-thượng chẳng quang tâm
Rộng lượng chước châm
Làm vua chẳng xét lỗi lầm
Hại nỗi người tiết-phụ
Uổng oan thay,
Còn Quí-phi vì dạ ngay,
Dầu mà lỗi một lầm hai
Cũng lấy hơn ít nhiều chớ che
Sao Thánh-hoàng yên dạ
Làm cho đỡ dằn cương-thường
Còn chi nên xả-tắc
Nầy-này đây, lão xin Thánh-hoàng
(Thái-sư cầm viết ép vua phê)
Vội vàng xá chỉ kíp phê
Nầy Kiết-Dur hai khanh ân cần
Truyền cho Mạnh-tân ải-dồng
Chờ lẫn lờ để người thoát thân

DU-KHÁNH KIẾT-LẬP: Phụng lĩnh ban

VĂN-TRỌNG; Sĩ tốt bày nghiêm trang

Kiểm kích qua mâu

Đồng trực chỉ Mạnh-tân

❧ VÃNG ❧

Nhớ mua sỉ đồ cho học trò dùng tại hiệu PHẠM-VĂN-THÀNH số 49, 51 ở đường Tháp-mười thì sẽ đặng giá rẻ hơn các nơi.

Hay lắm !

Hay lắm

Tuồng hát Cải-lương

THÀNH BẠI VÌ TÌNH

Tác giả: ĐẶNG-CÔNG-DANH

MÀN THỨ NHẤT

Cảnh nhà nghèo

(Trước một căn phố là nhà cửa nàng Đon-Tâm, bóng trời chiều dọi lại rất buồn, nàng vì sức cảnh thương tình nên ra ngồi chơi một mình giải muộn).

ĐON-TÂN NÓI : Trời chiều thấy năm màu mây đượm, cảnh lạ nhìn trăm mối sầu buồn ; nghĩ lại như cái tên Đon-Tâm này, từ ngày xa quê hương là xứ sở cho đến ngày nay thì : Bước giang-hồ mười mấy xuân-thu, bề ảm lạnh một thân bồ-liều ; lại thêm bao nhiêu những người ngoại cuộc họ dòm thấy tôi hằng ngày chung chạ trong cái xóm phi nhơn này thì họ đều định cho rằng : Kèn trống ấy chung cùng một điệu, chớ nào ai đã biết được cho ; Đai các kia riêng phận trăm anh ; bên ngoài tuy lắm tiếng chẳng lành, mà : Kỳ trung vẫn một màu trong sạch, ấy cũng vì :

CA VỌNG-CỒ HOÀI-LANG

Nỗi nhà trong cơn nguy biến
 Song-thân thêm sớm tách xuôi-vàng
 Khi phong-lưu bỗng hóa cảnh cơ-hàng
 Thì thôi vất vả phải chịu trăm dằng
 Mặt ngoài tuy trông thấy vui cười
 Mà lòng trong vẫn bời-bời rối tơ
 Kia trời già ông làm chi ghen ghét
 Mãi dọa dầy kia khách hồng-nhan
 Đã làm cho chứa chan giọt lệ
 Ngậm ngùi vì thân thể hàn-vi

Còn thêm đều thi-phi cơ cầu
Một thân mà trăm mối lo rầu
Cái cuộc đời khéo chi lắm bề dẫu
Lẽ xây vắn đề ai biết vào đâu
Chờ cho đến buổi đảo đầu
Hồng-nhian cũng là đời bỏ đi
Sanh dưỡng nợ bồi chưa vẹn nghĩ
Kiếp sống thừa vậy mới còn đây
Vi không quyết phúc một liều
Tiếc chi phải chịu nhiều đắng cay

(Nàng Đôn-Tâm ca giúrt thì có một người họ hải
chạy đến sụp lạy dài và cầu cứu)

NGƯỜI-LẠ-MẮT NÓI: *Dạ dạ ! Trăm lạy cô ! Ngàn lạy cô !
Xin thi ơn bố đức cứu dùm kẻ vô tội một phen, thì ơn cũ
đời tôi còn mang nợ đó cô ôi !*

ĐÔN-TÂM NÓI: Nếu thật người vô tội, thì ta cũng sẵn
lòng mà cứu cho ! Vậy thì : Đây sẵn có thùng không, kiếp
chung vào ấy mặt cho mau !

NGƯỜI-LẠ-MẮT NÓI: *Dạ dạ ! Trăm nợ ơn cô !* (vừa chung
vô thùng thì linh theo tới ra ý kiểm tiếm).

LÍNH-HÔI: *Này cô ! Tôi hỏi cô !*

ĐÔN-TÂM NÓI: *Cậu muốn hỏi đều chi ?*

LÍNH NÓI: *Có lẽ khi cô cũng nghe mà chẳng hay vì mới đây :
Tiếng súng vừa nổ choát, tội-nhơn đã bỏn đảo : Nếu nầy giờ
có ngồi đây thì xin cô : Mắt thấy chạy đường nào, tay chỉ
giùm nẻo ấy ; cho tôi rượt theo mau mau rất cảm ơn cô ?*

ĐÔN-TÂM NÓI: *Cậu hỏi thì tôi phải trả lời chớ thiệt sự
thì tôi không thấy gì cả ! Duy có :*

CA KIM-TIỀN-HUẾ

Tiếng súng kia nổ thì tôi đây
Choát bên tay nghe một tiếng dưng
Liền chăm chỉ mắt nhìn kỹ cang
Coi thử việc chi. Nhưng thế mà
Bật tâm dưng, không thấy gì
Tuyệt nhiên chẳng thấy người nào đâu

Chạy lạc đến đây
LÍNH: Lời cô nói nghe như vậy
Nhưng mà phép công, tôi phải xét ngay
Ấy bởi vì bần phận của tôi
Lời xin cùng cô chớ lưu tâm
Đề tôi xét lại. Rõ ràng lợi hại
ĐƠN-TÂM: Chú đã chẳng tin, lòng còn nghi ngại
Cứ vào xét đại ! (Lính áp vô xét)

Nếu quý vị muốn biết người lạ mặt đó làm việc gì mà phải chạy vào nhà nàng Đơn-Tâm mà trốn thì quý vị hãy nhớ mua cuốn: « THÀNH-BAI-VÌ-TÌNH » của M. ĐẶNG-CÔNG-DANH mà xem thì quý vị sẽ biết.

Vả lại cuốn này là một cuốn tường bay nhưt của gánh PHƯỚC-CƯƠNG thì quý vị càng nên coi lắm !

Mua lẻ hỏi các hàng sách, mua sỉ có huê-hồng nhiều xin do nơi :

PHẠM-VĂN-THÌNH
49 - 51 Rue Tháp-mười
BÌNH-TÂY

PHẠM-VĂN-THÌNH

Nos 49-51, Rue Tháp-mười, Bình-tây

Tại hiệu tôi có bán sỉ bán lẻ đủ cả các thứ SÁCH CHỮ QUỐC-NGŨ và ĐỒ CHO HỌC-TRÒ DÙNG ; vậy quý vị muốn mua món chi xin ghé ngay vô hiệu tôi, thì tôi sẽ tiếp rước rất tử tế, lại tôi tính giá rẽ hơn các nơi. Xin liệt vị chiếu cố ! Tôi rất đội ơn !

Kính thỉnh ! Kính thỉnh !

CHICHE. N. T. 4. 31.

Hoàng-phi-Hồ và các tướng đem binh đến Ngộ-môn vấn tội vua Trụ.

“ Tình cờ mang liếng bội quân,
Trời xui Trụ mặt, Châu hưng rõ ràng ”.

Lại người viết cuốn “ Thành Bại Vì Tình ” với người viết bộ “ Tứ Đồ Tường ” là một, vậy quý vị nên mua xem, chớ bỏ qua !

..... Đây là một tấm hình trong bốn tường

MỠI HẶN CHUNG THIÊN

của Ngô-vĩnh-Khang — Nhà-In Xưa-Nay mới xuất bản.

MỜI XUẤT BẢN

TUỒNG HÁT CẢI-LƯƠNG

CỰC KỲ HAY

Có 5 tấm hình màu in trên giấy màu láng cực đẹp

BẠC TÌNH là thói HƯ'ÔNG NHAN

Xin trích một đoạn dưới đây để chư quý khán quan đồng lãm.

Lớp nàng NGUYỆT-HỒNG-CHÂU vì bước đường đời diên đảo, duyên nợ dở dang nên ngán ngẫm thế tình và trốn vô ở công-phu nơi chùa Phi-Lai (Trên núi Chân-Thới) trước là nhờ hột cơm dư của Phật sau là lánh nạn cho khỏi tay của tình-nhân đi tìm kiếm mà sát hại.

NGUYỆT-HỒNG-CHÂU NÓI: *Than ôi! Như thân của tôi ngày nay đây:* Đa lắm lúc trầm luân nơi biển ái, lại nhiều phen oan khổ giữa trời tình. Chử nợ duyên nhắc tới luống giứt mình, đều trắng gió nhờ ra càng nảo dạ. *Bởi vậy cho nên:* Lánh trần thế nương theo thuyền Bát-nhã, tới cửa không núp dựa lá Từ-Phan. Cởi lụa tơ mấc bỏ-vải màu-thoàn, lia chung-đỉnh tập làm-than đưa muối. Sớm tối những tụng kinh sám-hối, tháng ngày không rời chuỗi bồ-đề, Rán công-phu nhang sớm đèn khuya. Nhờ cơm phật qua ngày đoạn tháng. *Thiệt là:*

CA VỌNG-CỔ

Chỗn phật-đài hằng nhớ câu không không sắc sắc.
Nước nhành dương tưới tắt ngọn lửa lòng,
Đa mang chi trong đám bụi hồng.
Càng khổ thân vì thương giận hải hùng,
Sao bằng: Cửa từ-bi kinh sớm kệ chiều,
Giết-tiêu ma-chướng kéo thất tình nó đuổi theo.
Đến cõi niết-bàn nhờ thao bát-nhã,
Cắt đứt tơ tình lên cảnh tiêu-diêu,
Cá nghe kinh nơi Liên-Trì hình như biếng lười.
Chim đậu trên nhành dương muốn tu-hành mà cũng ít kêu,
Hồi vui thì xem hạc múa trên đèo.
Còn lúc buồn thì ta đàm đạo với lũ Ngư, Tiều;
Nhân-Tình nghĩ đến bao nhiêu
Càng khiến giứt mình sợ-hải bấy nhiêu;
Mấy năm xưa ta mê ái-ân mà lâm lắm chuyện hiềm-nghèo.
Thuyền tình qua ba chuyển, mà cái thân cánh bèo, cũng vẫn
Ngày nay tuy cắt đứt sợi tơ mảnh. [lính đình.
Nhưng cũng nảo-nùng trong những khi canh vắng đêm thanh,
Thấy trắng soi chẳng khỏi động tâm-tình,
Ngây hờn vì hóng gió, đứng trân hình bởi nhớ cảnh xuân.

Nguyễn-háo-Vĩnh lấy tích thiệt mà bỏ cuộc;
Ngô-vĩnh-Khang diễn thành tuồng hát cải lương.

MỜI XUẤT BẢN

Tuồng hát cải-lương có hình cực đẹp Linh đình vì lượng sóng tình

Đủ nhơn tình thế thái trong khoئن mấy mươi trương,
thanh niên nước nhà cùng cha mẹ có con trai cho đến Sai-
gon trao đổi kinh sử nên mua xem cho rõ đường đời lắm
nơi hăm hố lắm lối bấy giờ dặng biết mà giữ mình!

Trai nên xem, gái nên xem! Chồng nên xem, vợ nên xem
tấn tuồng cải-lương tả vấn-đề hiện thời bây giờ là tuồng
“Linh Đình Vì Lượng Sóng Tình.”

Vẫn là một sự tích thật mới xảy ra trong một vài năm
nay trong Nam-kỳ mà xem dường một đoạn tiểu-thuyết rất
nên ly-ký đủ đều ái, ố, hĩ, nộ; đủ gương nghĩa khí trịnh
liệt, đủ đường bạc ác tình ma!

*Xin trích bài ca Vọng-Cổ lúc ả buôn hương bán phấn từ
giả đưa Công-tử về quê để luyện-ái làm cho va phải mê-
mẩn tâm-thần, đến đời về nhà phải đuổi vợ.*

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

Gió bắc lạnh lùng dường xót thương cánh hồng về Bắc,
Mưa dầm tuôn lệ, luống khóc cho chiếc nhạn sang Nam,
Nước sông Ngân nổi sóng đoạn-tràng,
Xui Chử-Ngưu Ô-Thước biệt đôi chàng;
Chàng hỏi gia, xin nhớ câu hẹn ngọc thể vàng,
Đừng ham nơi duyên củ mà phụ phàng cái tiếng minh san,
Dầu cho chàng có vui say ngựa nghiêng nơi trướng-gấm.
Cũng xin nhớ lấy người, đang vì chàng mà ruột nát hồn tan!
Kể từ đây, thiếp quyết xin, trong những khi canh tàn đêm lụn,
Đốt nén nhang, lòng chúe cho chàng vốc ngọc dặng bình an;
Còn loian phòng thiếp thề xin kín cửa đợi chàng,
Để mặc ai ong bướm những nhộn nhàng,
Chỉ xin chàng việc gia đàng mau kịp tính toán;
Thiếp sớm gặp chàng, lại chuốc chén quang san;
Và lo sau cho anh ến hiệp nhứt tràng,
Kẻo còn xa cách nỗi nhớ chàng em chắc phải nát gan.

M-H-DUYÊN CA: Em an tâm giữ ngọc gìn vàng,
Cho vững dạ người cất bước quang san;
Qua hứa xin, lo vẹn việc gia đàng,
Quyết làm kim ốc để rước nàng chung hưởng giàu sang.

Nguyễn-háo-Vĩnh lấy tích thiệt mà bỏ cuộc,
Ngô-vĩnh-Khang diễn thành tuồng hát cải lương.

TUỒNG HÁT CẢI-LƯƠNG MỚI, MỚI XUẤT BẢN

DUYÊN NỢ ÉO LẺ

TÁC-GIẢ : NGÔ-VĨNH-KHANG

Tiếp theo cuốn “ Má Hồng Không Thuộc Mà Say ”
Lớp Quá-kỳ-Tổ bị Thủy-băng-Tâm dụng kế trá-hôn ; những
ngỡ rằng được khách Hằng-nga, nào dè sau đêm động-
phòng mở mắt ra trông thấy một ả xấu xa nằm cạnh, ấy
là nàng Hương-Cô, con của Thủy-Vân trá hôn.

CA VỌNG-CỒ HOÀI LANG

Tình cờ, nợ kim cải, bồng xui nên đôi bên gặp gỡ.
Phải duyên chăng ? Mà làm cho muôn nỗi vô tơ . . .
. thơ thần ngày, đêm ngẩn ngơ .]

Bởi thương ai, nên quăng bao tháng đợi năm chờ,
Cũng tại ai, mà hoảng đôi vai, -
- gánh tương tư nó đầy dọa tự bao giờ !]

Trách thay ai luống những hững hờ,
Ham hồng đắm lục, để cho duyên này bằng lãng bơ lơ.
Xé mây xanh, hỏi ông trời già, sao tình duyên của tôi lỡ dở ?
Biết cái cuộc trùng lai này, mai sau đây, -
- tôi cùng ai có dạng mỗi tơ cùng tơ ;]

Hay là tôi với ai, ta sẵn duyên nhưng không có nợ.
Không nợ thì thôi, hoài công chờ mơ ước mơ cùng mơ.
Trên một đám thanh vân, dưới một nguồn bích-thủy, -
- xa xa trông mây nước những bơ thờ .]

Kìa là bến sông Tương, thương thân trông ngóng, -
- một hình một bóng một giải nông sờ,]

Ấy ai dành để cho ai nặng gánh tương tư !
Thăm biết bao lần, vạt áo lệ dầm mưa,
Cắt tiếng kêu, kia hỡi chị đưa dò,
Ghé giùm vô rước giùm kẻ si nầy cho khỏi bước bơ vơ !
Chốn Vu-San, ước lên chơi, những tự bao giờ,
Cho bỏ tấm lòng mơ tưởng xưa từ xưa,
Nào hay đâu, tỉnh hồn mai, giấc bướm hết dật dờ,
Nữ-thần chẳng thấy, thấy khách-trần xư-phụ nằm tro !

Xuất-bản và bán tại Nhà-In Xưa-Nay

60-64, Boulevard Bonard — Saigon.

THÀNH-BẠI VÌ TÌNH

Hay lắm! Vui lắm!

Chẳng những là hay và vui mà thôi, lại văn-chương chải chuốt, bí-mật phi thường, xưa nay chưa có thứ tuồng nào bì kịp; vả lại đang hồi kinh tế khủng hoảng nên chẳng dám in nhiều, chỉ có một ngàn cuốn mà thôi, vậy quý vị mua mau kéo hết. — Có in nhiều tấm hình cực đẹp.

TÁC GIẢ : ĐẶNG-CÔNG-DANH

XUẤT BẢN : PHẠM-VĂN-THÌNH

Cô Năm-Phỉ (giả trai)
Đào nhứt gánh «Phước-Cương», danh tiếng lừng lẫy.